

Career Skill Development on Vocational Education in Five Southern Border Provinces for Serving IMT-GT Development

Choomsak Intarak¹, Sermsak Nilwilai² and Omjai Wongmontha³

¹Ed.D.(Educational Administration), Associate Professor,
Department of Educational Administration, Faculty of Education,
E-mail: Ichoomsa@bunga.pn.psu.ac.th

²Ed.D.(Educational Administration), Vice Rector,
Tinsulanon Fishery Collage, Songkla

³M.Ed. (Educational Administration), Academician,
Princess Galyani Vadhana Institute of Cultural Studies,
Prince of Songkla University

Abstract

This research aimed to study the career skill development on vocational education in five southern border provinces for supporting IMT-GT Development. Samples consisted of 220 students, teachers, administrators, and experts involved in career skill development in Vocational Schools. Data were collected through interviews with administrators and experts, questionnaires distributed to teachers, students, business entrepreneurs and employees, and seminars of experts. Descriptive statistics such as mean, standard deviation, t-test, and content analysis were applied for the data analysis. The findings revealed that most of the staff in Vocational Schools earned Bachelor's Degrees. The main offered programs were Industrial Engineering, Auto Mechanics

Technology, Electrical Technology, Accountancy, Marketing, Foods, Clothes Making, Agriculture and Fishery. There were four categories of activities organized to enhance the students' skills: 1) academic activities, 2) skills and experiences enhancing activities, 3) skills competitions, and 4) income supporting activities. It was found that the activities, both in the whole and each category, were at moderate levels; however the mean of the academic activities was found the lowest. Desirable qualifications for the career skills included honesty, responsibility, self-discipline, human relationships, non-involvement with drugs and immoral acts, creative thinking, self-confidence, inquiring mind, unity, and patience. The problems found were the policies on economic development, staff development, curriculum and instruction development, workplaces for students' training, and social, cultural and political conflicts. As for the development guidelines, the samples suggested that academic activities such as technology application in curriculum and teaching and communicative language teaching, and the producing of skilled graduates in such programs as Rubber Technology, Fishery, Business and Marketing, and Tourism Industry which meet the demand of this region should be promoted.

Keywords: career skill development, five southern border provinces, vocational study, Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT)

การพัฒนาทักษะอาชีพในด้านอาชีวศึกษาในห้าจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์¹, เสริมศักดิ์ นิลวิสัย² และอ้อมใจ วงษ์มณฑา³

¹Ed.D. (Educational Administration), รองศาสตราจารย์,

E-mail: Ichoomsa@bunga.pn.psu.ac.th

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

²Ed.D.(Educational Administration), รองผู้อำนวยการ,

วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ จังหวัดสงขลา

³ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา), นักวิชาการอุดมศึกษา,

สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะอาชีพด้านอาชีวศึกษาในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจำนวน 220 คน เก็บข้อมูลโดยการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามจากอาจารย์และนักศึกษา เจ้าของสถานประกอบการและลูกจ้าง และการประชุมสัมมนา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ของบุคลากรส่วนใหญ่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรที่เปิดสอนส่วนใหญ่เป็นช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ การบัญชี การตลาด อาหาร เสื้อผ้า การเกษตร การประมง กิจกรรมที่จัดเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษา ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะและกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับทักษะอาชีพ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ การละเว้นสิ่งเสพติดและอบายมุข ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ ความรักสามัคคี และความอดทน ปัญหาที่พบ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การจัดหาแหล่งฝึกประสบการณ์และปัญหาทางสังคม การเมืองและวัฒนธรรม สำหรับแนวทางการพัฒนาควรปรับปรุงให้มีกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในภูมิภาคนี้ เช่น เทคโนโลยียาง การประมง ธุรกิจและการตลาดและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะอาชีพ, เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย, ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้, อาชีวศึกษา

บทนำ

ทักษะอาชีพเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้นในโลกยุคธุรกิจ เนื่องจากความต้องการแรงงานมีเพิ่มมากขึ้นและมีความต้องการฝีมือแรงงานที่มีคุณภาพ ชำนาญเฉพาะทาง ในขณะที่เดียวกันการเพิ่มจำนวนประชากรก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะการแข่งขัน การว่างงาน การแย่งกันทำงานการคอร์รัปชันและการติดยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาทักษะอาชีพจึงเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้มีความรู้ มีอาชีพ และมีรายได้ ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศโดยรวม เป็นการพัฒนาขีดความสามารถแข่งขันในตลาดแรงงาน และนับวันต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือมีความรู้ เช่นเดียวกับรัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยจัดให้มียุทธศาสตร์การสร้างคนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 3 แนวทางคือ 1) การยกระดับการศึกษาและความรู้ (knowledge) ให้พร้อมสู่สังคมความรู้ 2) การยกระดับทักษะฝีมือ (skills) และผลิตภาพของกำลังแรงงานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องและการใช้ทุนทางวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพคนและเศรษฐกิจฐานราก (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547, 7)

การจัดการอาชีวศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้และทักษะในการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานและสามารถประกอบอาชีพได้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ด้วยผลของการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการค้าเสรีมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาบุคลากรภายในประเทศให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพและเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงตามความเป็นจริงของตลาดแรงงาน

การวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการจัดเตรียมกำลังคนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา

เศรษฐกิจของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น มณีรัตน์ ภิญโญภูษาพฤกษ์ (2545, 154) ได้กล่าวถึงการวางแผนทรัพยากรมนุษย์เพื่อปรับปรุงผลผลิตด้านแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยให้อุปทานแรงงานใกล้เคียงกับอุปสงค์ต่อแรงงานในทุกระดับทักษะ เพื่อลดปัญหาการว่างงานตลอดจนเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่ง Nattler (อ้างถึงใน ชีรยุทธ์หล่อเลิศวิทย์, 2531, 6) ได้กล่าวถึงกิจกรรมของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็น 3 ชนิดคือ *การฝึกอบรม* เป็นการพัฒนางานของผู้ที่ปฏิบัติงาน *การให้การศึกษา* เป็นการเน้นที่ตัวบุคคลให้มีความรู้ทักษะเพิ่มขึ้นและ *การพัฒนา* เน้นที่องค์การและสังคมหรือชุมชน ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญของรัฐต้องพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรมมีความสามารถและพละทานมัยที่สมบูรณ์พัฒนาคุณภาพของประชากรด้วยการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนอย่างต่อเนื่องให้สามารถปรับตัวเองทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงกล่าวได้ว่าทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของสังคม โดยเฉพาะสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะควรได้รับการศึกษา อบรม และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในภูมิภาคนี้จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านเศรษฐกิจ และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในประเทศไทยจัดภายหลังจากผู้เรียนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วจึงสามารถศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร 3 ปี สำเร็จแล้วสามารถศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี และศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่าง ๆ ได้อีกในระยะเวลา 2-3 ปี ซึ่งในแต่ละช่วงของการศึกษาผู้เรียนจะได้รับการศึกษาทั้งในรายวิชาสามัญและรายวิชาชีพมีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในสาขาที่เรียนและมีเจตคติที่ดีต่องาน

อาชีพ ในขณะที่เรียนอยู่นั้นสถานศึกษามีหน้าที่ในการจัด
มวลงประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับ
งานจริง มีรายได้ระหว่างเรียน มีความจำเป็นที่สถาน
ศึกษาต้องจัดสรรบุคลากร ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ
ให้มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่าง
ครบถ้วนในปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
อาชีวศึกษามีการจัดการเรียนการสอนในประเภทวิชา
ต่าง ๆ ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรมพาณิชยกรรม ศิลปกรรม
และเกษตรกรรม (อาชีวศึกษา, 2544, 11-13)

ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความหลากหลาย
ทางวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซียและ
ประเทศอินโดนีเซีย มีการผสมผสานของวัฒนธรรม
ระหว่างประเทศ ประชาชนมีการติดต่อค้าขายไปมาหาสู่
และประกอบอาชีพร่วมกัน ทั้งในแบบเป็นทางการและ
ไม่เป็นทางการ ความจำเป็นในการจัดการศึกษาด้าน
อาชีวศึกษาเพื่องานอาชีพที่สามารถสนับสนุนเกื้อกูลกัน
ของบุคคลระหว่างประเทศต่างก็มีนัยจากความเป็น
เพื่อนบ้านกันมาช้านานส่วนหนึ่งอยู่แล้ว แนวทางของ
การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายมีเป้าประสงค์ที่จะให้มี
ความร่วมมือกันให้มากยิ่งขึ้น มีความจำเป็นต้องใช้งานวิจัย
เพื่อพัฒนาเข้ามาใช้สำหรับศึกษาสภาพความเป็นจริงและ
การดำเนินการที่เป็นอยู่ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ
เพื่อการเตรียมการและดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลในระดับสูง การพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อ
งานอาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจึง
มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการ
ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการ การจัด
การศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาต่าง ๆ ที่สนับสนุน
ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน ฝึกงานในลักษณะ
การปฏิบัติอาชีพจริง มีรายได้ระหว่างเรียนมีเจตคติที่ดี
ต่อการประกอบอาชีพในสถานประกอบการและอาชีพ
อิสระในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระบวนการจัดการ
ศึกษาด้านอาชีวศึกษาในงานอาชีพที่สนับสนุนระบบธุรกิจ
ศึกษาให้เข้มแข็ง ลักษณะงานอาชีพที่เหมาะสมและ
จำเป็น รวมทั้ง ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา

การจัดอาชีวศึกษาหรือผลกระทบบ้างอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายต่อไป

ปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยต้องการทราบว่
การพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาใน
ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจสามฝ่ายนี้เป็นอย่างไรบ้างในด้านศักยภาพของ
บุคลากร ครูอาจารย์ และหลักสูตร สถานศึกษาได้จัด
กระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม
ผู้เรียนอย่างไรบ้าง ความคิดเห็นของผู้ผลิตและผู้ใช้หรือ
สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อผลผลิตมากน้อย
เพียงใด คุณภาพมาตรฐานและคุณลักษณะของทักษะ
อาชีพที่พึงประสงค์ของตลาดแรงงานเป็นอย่างไร รวมทั้ง
เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาทักษะ
อาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาทักษะ
อาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาด้านงานอาชีพในห้า
จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจสามฝ่าย
2. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานพัฒนาทักษะ
อาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่สนับสนุนและส่งเสริมผู้เรียนให้มี
ทักษะการฝึกงานในลักษณะปฏิบัติงานอาชีพจริง มีรายได้
ระหว่างเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพในสถาน
ประกอบการและอาชีพอิสระในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู-อาจารย์
และนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ
ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรมตามตัวแปรสถานภาพ
และระดับการศึกษาของนักศึกษา
4. เพื่อศึกษาคุณภาพมาตรฐานและคุณลักษณะ
ของทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ของตลาดแรงงานในห้า
จังหวัดชายแดนภาคใต้
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าของสถาน
ประกอบการและลูกจ้างต่อคุณภาพของนักศึกษาที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในสถานประกอบการ ตามตัวแปรสถานภาพ

6. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย
 - 1.1 สภาพทั่วไป ได้แก่ ศักยภาพของครู-อาจารย์ หลักสูตรต่าง ๆ
 - 1.2 กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ได้แก่ กระบวนการจัดกิจกรรมทางด้านวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ กิจกรรมยกระดับและแข่งขันทักษะ และกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน
 - 1.3 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและคุณลักษณะของทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ของตลาดแรงงาน
 - 1.4 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพ
 - 1.5 แนวโน้มการพัฒนาทักษะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม
 - 2.1.1 กลุ่มครู-อาจารย์
 - 2.1.2 นักศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.1.2.1 ระดับ ปวช.
 - 2.1.2.2 ระดับ ปวส.
 - 2.1.3 เจ้าของสถานประกอบการ
 - 2.1.4 ลูกจ้าง
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะอาชีพ และกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ รวมทั้งผลการศึกษาคณลักษณะที่พึงประสงค์ของทักษะอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

นิยามศัพท์

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้มีคำสำคัญที่ต้องนิยามไว้ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะอาชีพ หมายถึง สภาพทั่วไปและการจัดกิจกรรม ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการใช้ทักษะ

ด้านการประกอบอาชีพ โดยใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านที่ศึกษา ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านพาณิชยกรรม และด้านศิลปกรรม ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปที่เกี่ยวกับศักยภาพของอาจารย์และหลักสูตรที่จัดให้มีขึ้น กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาและคุณลักษณะของทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ รวมทั้งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

2. ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์กรหรือบุคคลที่ประกอบด้วยความรู้หรือการศึกษา ทักษะหรือความชำนาญในสาขาวิชา รวมทั้งหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษานั้น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ศักยภาพของบุคลากรและหลักสูตรสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. กระบวนการจัดกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะและเจตคติในการประกอบอาชีพ ซึ่งผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะ และกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน

4. กิจกรรมทางวิชาการ หมายถึง กิจกรรมการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนครูอาจารย์และนักศึกษากับสถานศึกษาอื่นทั้งในและต่างประเทศการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางภาษาและเรียนรู้วัฒนธรรม การจัดประชุม สัมมนา รวมทั้งการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน

5. กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ หมายถึง การจัดสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา การศึกษาดูงาน การฝึกงานในสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศในพื้นที่ IMT-GT การฝึกทักษะการเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรม

6. กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะ หมายถึง การจัดกิจกรรมฝึกทักษะก่อนออกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ การแข่งขันทักษะอาชีพ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานโดยสถานศึกษาเองหรือหน่วยงานอื่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานที่ต้องการในสาขาอาชีพต่าง ๆ การติดตามประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นระยะ ๆ การเทียบโอนประสบการณ์ การจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาเฉพาะด้าน นอกเหนือจากหลักสูตรที่มีอยู่ การให้สถานประกอบการได้มีส่วนร่วมในการประเมินและแนะนำเพื่อปรับปรุงมาตรฐานการฝึกทักษะ และมีการจัดทำมาตรฐานทักษะอาชีพร่วมกันระหว่างสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาในพื้นที่ IMT-GT

7. กิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้มีผลผลิตระหว่างเรียน สามารถนำผลผลิตนั้นไปจำหน่าย มีการแบ่งปันรายได้ให้แก่ผู้เรียน การจ้างนักศึกษาปฏิบัติงานหลังเวลาราชการหรือวันหยุดราชการ นักศึกษามีรายได้ระหว่างปิดภาคเรียน มีการจัดทำโครงการขายสินค้าของนักศึกษา จัดศูนย์จำหน่ายสินค้าและบริการต่าง ๆ ของนักศึกษาเพื่อการฝึกทักษะอาชีพ เช่น สหกรณ์ร้านค้า การจัดธุรกิจขนาดย่อม เป็นต้น

8. คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง ประสิทธิภาพด้านความรู้ความสามารถผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการใช้ทักษะ การใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษา รวมถึงพฤติกรรมในด้านบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของงานอาชีพ เช่น การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในสังคม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสืบสานวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

9. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นและต้องการสำหรับการปฏิบัติงานด้านอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเชื่อมั่นในตนเองการประหยัด

ความสนใจใฝ่รู้ การละเว้นสิ่งเสพติดและอบายมุข ความรัก สามัคคี ความกตัญญู ความกตเวทิตา การพึ่งตนเอง การอดทนอดกลั้น ความสามารถด้านการสื่อสารและการใช้ภาษาถิ่น ภาษาสากล รวมทั้งการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาตนเอง เป็นต้น

10. สถานศึกษอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาประกอบด้วยวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยประมง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยการอาชีพในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และ 2 ซึ่งอยู่ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

11. งานอาชีพ หมายถึง งานอาชีพที่ใช้ทักษะด้านเกษตรกรรม การประมง ด้านอุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอ ด้านพาณิชย์กรรม ศิลปกรรมและคหกรรม

12. ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดในภาคใต้ตอนล่างที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

13. เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย หมายถึง เขตเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องกันในสามประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งเป็นเขตพัฒนาภูมิภาคตามแนวนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล มีชื่อย่อว่า IMT-GT (Indonesia Malaysia and Thailand Growth Triangle)

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ สังกัดอาชีวศึกษาในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเจ้าของสถานประกอบการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบเจาะจงมาจังหวัดละ 40 คน รวม 200 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน

20 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามโดยจำแนก ดังนี้

1. แบบสอบถามชุดที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับศักยภาพอาจารย์ ได้แก่ จำนวนอาจารย์ในแต่ละสาขา วุฒิการศึกษา อายุราชการ จำนวนนักศึกษาในแต่ละระดับ

2. แบบสอบถามชุดที่ 2 เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทักษะในงานอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายเกี่ยวกับคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาเป็นผู้ตอบ

3. แบบสอบถามชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อให้เจ้าของสถานประกอบการและอาจารย์ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาในสาขาวิชาต่าง ๆ

4. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 4 เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของนักเรียน นักศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายและแนวทางในการพัฒนาทักษะของนักเรียนให้มีคุณภาพ

วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สรุจข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้แบบสรุจตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1.1 จังหวัดปัตตานี ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ

1.2 จังหวัดยะลา ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างวิทยาลัยเทคนิค

1.3 จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคนิค

1.4 จังหวัดสงขลา ได้แก่ วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา

1.5 จังหวัดสตูล ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพละงูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

2. สัมภาษณ์และบันทึกเทปเพื่อนำไปสู่การสัมมนา รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และสรุปเป็นผลการวิจัยที่ได้จากการระดมความคิดเห็น

3. เก็บข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหา หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่า .95

4. สัมมนาผู้บริหารและอาจารย์จากสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา เจ้าของสถานประกอบการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 80 คน เพื่อทราบปัญหาหรือ อุปสรรค รวมทั้งหาแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม การสัมมนา ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยนำเอาข้อมูลที่จำเป็นมาวิเคราะห์และอธิบาย ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรซึ่ง ได้แก่ จำนวนบุคลากร จำนวนนักศึกษา และจำนวนหลักสูตรที่เปิดสอน วิเคราะห์โดยใช้การเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และวิเคราะห์จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับวิทยาลัยและโดยรวมในระดับสถาบัน

2. วิเคราะห์การพัฒนาทักษะอาชีพในสาขาต่าง ๆ ว่ามีกระบวนการอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบ 5 ตัวเลือก ในการวิเคราะห์ใช้ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครู-อาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษาที่ต่างระดับการศึกษา

3. วิเคราะห์ระดับคุณภาพและคุณลักษณะฝีมือแรงงานที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบ 5 ตัวเลือก และแบบจัดเรียงลำดับคุณลักษณะ การวิเคราะห์เพื่อหา

ระดับคุณภาพใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างเจ้าของสถานประกอบการกับลูกจ้าง โดยใช้ค่าที เพื่อทดสอบความแตกต่างในแบบสอบถามชุดเดียวกันนี้ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์การจัดลำดับคุณลักษณะโดยใช้ความถี่ตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุด

4. วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารผู้ทรงคุณวุฒิ แบบสอบถามปลายเปิดและการใช้ผลการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แล้วสรุปเป็นรายละเอียดตามลำดับโครงสร้างของเนื้อหา

5. วิเคราะห์แนวโน้มลักษณะงานอาชีพตามความต้องการผู้บริหาร อาจารย์ในสถานศึกษา เจ้าของสถานประกอบการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนที่เห็นว่ามีความเหมาะสมกับเขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจสามฝ่าย IMT-GT จากแบบสอบถามปลายเปิดและการแสดงความคิดเห็นในการสัมมนา โดยนำเสนอตามลักษณะความแตกต่างของแต่ละสาขาวิชา

เกณฑ์การวิเคราะห์

ค่าเฉลี่ยที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า มีการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด/คุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า มีการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับมาก /คุณภาพอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง/คุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับน้อย/คุณภาพ อยู่ในระดับน้อย (ต่ำ)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด/คุณภาพอยู่ในระดับน้อย (ต่ำ) ที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา รวม 16 แห่ง และสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2 ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดสงขลาและสตูล รวม 12 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 28 แห่ง ในช่วงปีการศึกษา 2547-2548 การผลิตนักศึกษาในสาขาต่าง ๆ รวม 52 สาขาวิชา จำแนกเป็นระดับ ปวช. 20 สาขาวิชา ระดับ ปวส. 28 สาขาวิชา ระดับ ปทส. 4 สาขาวิชา บุคลากรที่เป็นครู - อาจารย์ รวมทั้งสิ้น 1,818 คน ครูจ้างสอน 574 คน วุฒิทางการศึกษาปริญญาเอก 2 คน ปริญญาโท 175 คน ปริญญาตรี 1,458 คน และต่ำกว่า ปริญญาตรี 183 คน

2. กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพมี 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะ และกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน ผลปรากฏว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมปรากฏ ดังนี้

2.1 กิจกรรมทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่ปฏิบัติได้ค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่องานอาชีพ และนำความรู้ทางวิชาการไปสร้างงานอาชีพในชุมชน ส่วนข้อที่ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การส่งเสริมการใช้ภาษาจีน ภาษามลายู จีน ภาษาอังกฤษและการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษาระหว่างสถานศึกษาในเขต IMT-GT

2.2 กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัด

ทำสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ ความร่วมมือระหว่างสถาบันกับสถานประกอบการให้นักศึกษาได้ไปฝึกงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อจัดการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาภายในประเทศ และภายในเขตพื้นที่ IMT-GT แลกเปลี่ยนอาจารย์นักศึกษาฝึกงานกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานในเขตพื้นที่ IMT-GT

2.3 กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การแข่งขันทักษะอาชีพ มีการฝึกอบรมพัฒนาทักษะก่อนออกไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการและมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานโดยสถานศึกษาเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การเทียบโอนประสบการณ์ ปรับวุฒิทางการศึกษาการจัดทำมาตรฐานทักษะอาชีพ ร่วมกับระหว่างสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาในพื้นที่ IMT-GT และการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานโดยหน่วยงานอื่น

2.4 กิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การจัดให้มีผลผลิตระหว่างเรียน การนำผลผลิตที่ได้ระหว่างเรียนไปจำหน่าย การแบ่งปันรายได้ให้กับผู้เรียนจากการขายผลผลิตและการจัดศูนย์บริการต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การจัดแหล่งทุนสนับสนุนนักศึกษาในการทำกิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมธุรกิจขนาดย่อมของนักศึกษาการจัดทำโครงการขายสินค้าในท้องถิ่นและระหว่างประเทศของนักศึกษา และการจ้างนักศึกษาให้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา หลังเวลาราชการหรือวันหยุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมตามข้อ 2. ระหว่างความคิดเห็นของครู-อาจารย์กับนักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาสูงกว่าของครู-อาจารย์

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. กับระดับ ปวส. ทั้งโดย

ภาพรวมและกิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ กิจกรรมระดับแข่งขันทักษะและกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาระดับ ปวส. มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าระดับ ปวช. สำหรับกิจกรรมทางวิชาการไม่มีความแตกต่างกัน

5. คุณภาพของนักศึกษาตามความคิดเห็นของเจ้าของสถานประกอบการและลูกจ้างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การปฏิบัติตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและอบายมุข ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และการแสดงออกถึงความรัก ความภูมิใจในงานอาชีพของตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ความสามารถในการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และการใช้ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าของสถานประกอบการกับลูกจ้าง ปรากฏว่า สถานภาพที่ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

7. คุณลักษณะของทักษะฝีมือที่พึงประสงค์และจำเป็นสำหรับงานอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ การละเว้นสิ่งเสพติดและอบายมุข ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นใจตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ ความรักสามัคคีและความอดทน

8. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับนโยบาย ปัญหาที่เกี่ยวกับบุคลากร ศักยภาพครู-อาจารย์ ปัญหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ปัญหาที่เกี่ยวกับผู้เรียนและการจัดแหล่งฝึกประสบการณ์ ปัญหาที่เกี่ยวกับสังคม การเมืองและวัฒนธรรม

สำหรับแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรมีโรงงานผลิตเครื่องยนต์ เครื่องจักรในจังหวัดภาคใต้ ควรมีการ

พัฒนาอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม ควรให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรมีโรงงานผลิตนมในจังหวัดภาคใต้และส่งเสริมการเลี้ยงแพะและโคนมควรมีโรงงานอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋อง ควรผลิตบุคลากรทางด้านช่างอุตสาหกรรมให้มากขึ้น ควรศึกษาภาษาท้องถิ่นและภาษาสากล ควรพัฒนาเกษตรกรรมควบคู่ไปกับการอุตสาหกรรม ควรผลิตบุคลากรสาขาประมงทางทะเลเพิ่มขึ้น ควรส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลอย่างต่อเนื่อง

9. แนวโน้มความต้องการสาขาวิชาชีพที่ต้องการและจำเป็นสำหรับตลาดแรงงานในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม การประมง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งเป็นสาขาที่จำเป็นและต้องการพัฒนาศักยภาพเพื่อการแข่งขัน

สำหรับสาขาวิชาที่จำเป็นสำหรับภูมิภาคจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ควรพัฒนา ได้แก่ เทคโนโลยีวิทยาพาราเทคโนโลยีประมงทะเล การบริหารธุรกิจการค้ากับต่างประเทศ การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมการผลิต

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาเพื่องานอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานตามลำดับ ดังนี้

1. จากการศึกษาศักยภาพของอาจารย์และจำนวนหลักสูตรสาขาต่าง ๆ ที่เปิดสอน พบว่า อัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์เป็น 30 : 1 (ไม่รวมครูจ้างสอน) ข้อมูลของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank, 1999) ได้นำเสนอการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของประเทศมาเลเซีย ปากีสถาน ปาปัวนิวกินีและศรีลังกา พบว่าอัตราส่วนระหว่างนักศึกษาต่ออาจารย์ (student-teacher ratio) ของประเทศมาเลเซีย เป็น 9:1 ปากีสถานเป็น 19:1

ศรีลังกาเป็น 22:1 ปาปัวนิวกินีเป็น 6:1 ในขณะที่มาตรฐานสากล (International Norm) สำหรับหลักสูตรด้านอาชีวศึกษาจะอยู่ที่ 15:1 ซึ่งประเทศมาเลเซียและปาปัวนิวกินีจะมีการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนเพื่อลดค่าใช้จ่าย ในขณะที่ปากีสถานและศรีลังกาพยายามที่จะลดอัตราส่วนลงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จากผลการวิจัยนี้พบว่าอัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานสากลและบางประเทศดังกล่าว จึงทำให้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาของไทยในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนด้านวุฒิการศึกษาของอาจารย์จากงานวิจัยพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 80 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 10.07 ปริญญาโท ร้อยละ 9.63 และปริญญาเอก ร้อยละ 0.11 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานด้านวุฒิการศึกษา จำนวนบุคลากรและวุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

องค์กรวิชาชีพครูกำหนดว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานด้านความรู้ปริญญาตรีทางการศึกษาหรือกรณีปริญญาตรีทางวิชาการหรือวิชาชีพอื่นต้องได้ศึกษาวิชาการศึกษาหรือฝึกอบรบวิชาชีพทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิตจากสถาบันหรือหน่วยงานที่องค์กรวิชาชีพครูรับรอง จากตัวเลขที่ได้จากงานวิจัยสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าปริญญาตรีที่ต้องพัฒนาให้มีคุณวุฒิปริญญาตรี และส่วนที่เป็นปริญญาตรีจำเป็นต้องให้มีการฝึกอบรบวิชาชีพทางการศึกษาเพิ่มเติม ส่วนวุฒิปริญญาโทและปริญญาเอกควรจะมีการวางแผนสำหรับการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีสายอาชีพซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาลในปัจจุบัน การสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมและเร่งรัดนโยบายอย่างชัดเจนในการยกระดับคุณวุฒิของบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับวีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2547, 60) ได้นำเสนอว่าเกณฑ์และมาตรฐานที่ควรให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการจัดอาชีว

และเทคนิคศึกษาทุกหลักสูตรได้แก่ ประกาศนียบัตรรับรองความสามารถทุกรูปแบบที่จัดให้ วุฒิของอาจารย์อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนทั้งวิชาทฤษฎีและการฝึกงาน คุณภาพหลักสูตรและวัสดุการสอน มาตรการรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ สิ่งแวดล้อมการจัดอาชีวศึกษา/เทคนิคศึกษา อุปกรณ์อำนวยความสะดวกทั้งหลาย อาคาร การวางผังโรงงาน คุณภาพและชนิดของเครื่องมือตลอดจน อุปกรณ์การฝึก นอกจากนี้ จุมพล พูลภัทรชีวิน (อ้างถึงในสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, 2543, 5) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน" โดยปัจจัยดังกล่าวได้แก่ การมีผู้สอนที่มีคุณภาพ มีวุฒิและประสบการณ์ มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีหลักสูตรที่เน้นทั้งวิชาการและภาคปฏิบัติ ความสามารถของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา ตลอดจนทำเลที่ตั้งและอาคารสถานที่

นอกจากนี้ปรากฏว่าแต่ละวิทยาลัยต้องจ้างครูจ้างสอนเป็นจำนวนมาก รวม 574 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ของอาจารย์ทั้งหมด ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสถาบันในภาพรวมหลักสูตรทางวิชาชีพที่สถาบันสังกัดอาชีวศึกษาผลิตผู้สำเร็จการศึกษาเน้นทางช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เนื่องจากความต้องการในตลาดแรงงาน มีมาก เช่น อุตสาหกรรมช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีการเกษตรปลูกยางพารา มาก ประกอบกับสองฝั่งทะเลซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทักษะอาชีพอุตสาหกรรมยางและประมง ซึ่งยังเน้นในด้านนี้น้อย จึงทำให้ทรัพยากรที่เป็นจุดเด่นของภูมิภาคนี้ไม่ได้รับการพัฒนาให้สามารถรองรับเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายได้มากนัก

ดังนั้น จำนวนบุคลากรและหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันสังกัดอาชีวศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังที่ อมรวิรัช นาคทรพร (2540, 37) ได้กล่าวถึงรัฐต้องกำหนดทางเลือกทางเศรษฐกิจที่ชัดเจน โดยเฉพาะทางเลือกเศรษฐกิจชุมชน สำหรับจังหวัด และสำหรับภูมิภาค โดยพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ เช่น ความต้องการด้านเกษตรอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, 12-13) ได้นำเสนอว่าการที่ผู้สำเร็จการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความหลากหลายและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ครูผู้สอนจะต้องมีพหุทักษะ การคัดเลือกครูในโปรแกรมด้านอาชีวศึกษาควรที่จะกำหนดคุณสมบัติอย่างไรมีประสบการณ์ในการทำงานก็จะเป็นสิ่งที่ดีแทนคุณวุฒิทางการศึกษาได้หรือไม่เป็นประเด็นที่เตือนให้สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญเฉพาะวุฒิการศึกษาเพียงอย่างเดียว การจัดประสบการณ์ให้ครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงานที่เป็นลักษณะงานอาชีพจริง ๆ และต้องมีความรู้วิชาชีพครูเป็นปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษาต้องพิจารณาเพิ่มเติม

2. จากการศึกษาพบว่ากระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพของสถาบันสังกัดอาชีวศึกษาจัดกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะ และกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติพบว่าทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับการรองรับเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย เช่น การส่งเสริมการใช้ภาษาจีน ภาษามลายูถิ่น ภาษาอังกฤษ และกิจกรรมแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษาระหว่างสถานศึกษาในเขต IMT-GT มีน้อยมาก นอกจากนี้กิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์วิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาภายในประเทศและภายในเขตพื้นที่ IMT-GT มีน้อยมากหรือไม่เลย การจัดทำมาตรฐานทักษะอาชีพร่วมกันยังไม่ได้ดำเนินการจึงทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ อาคม ใจแก้ว (2541, 74) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการผลิตแรงงานระดับกลางของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค พบว่า

บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นทางการและเป็นทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับโครงการ IMT-GT จึงทำให้สถานศึกษาไม่อาจจะกำหนดแนวทางการผลิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับโครงการ IMT-GT ได้ ซึ่งได้เสนอแนวทางในการกำหนดแนวทางการเข้าร่วมอย่างชัดเจนในด้านของผลตอบแทน เช่น การพิจารณาความดีความชอบ ตลอดจนประชุมชี้แจงโครงการ IMT-GT ในระดับสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคลากรนอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนระดับพื้นที่ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ แสดงว่ามาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขและจากการที่เกื้อ วงศ์บุญสิน (2546, 132-133) ได้ศึกษาเรื่องวิกฤติแรงงานไทยในการแข่งขันระดับโลก ได้นำเสนอทักษะการเรียนรู้ของแรงงานในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะมีลักษณะสำคัญ เช่น รู้จักวิธีการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่าน เขียนและคำนวณ มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสารในแง่ของการพูดและการฟังอย่างมีประสิทธิภาพมีทักษะการปรับตัวในแง่ของการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการพัฒนา ในแง่ของการจัดการกับการเติบโตหรือการพัฒนาทั้งของตนเองและทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นกลุ่มโดยมีทักษะในการผูกมิตรกับผู้คน มีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีทักษะในการเจรจาต่อรอง มีทักษะในการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ซึ่งครอบคลุมถึงการมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบและมีความเป็นผู้นำ ซึ่งทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องมาจากกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้ และที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้ มีการดำเนินการอยู่ในระดับกลางซึ่งดูน่าเป็นห่วงถึงวิกฤติแรงงานไทยเช่นกันแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวซึ่งมีการนำไปพัฒนาอาชีพและเทคนิคศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลานานจนถึงขั้นที่เรียกว่า High-Tech โดย Dr.Charles Prosser (อ้างถึงใน วีระพันธ์ สิทธิพงศ์, 2547) ได้เสนอทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษาไว้

พบว่า ได้มีการเน้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีก กิจกรรมต้องตรงกับสภาพงานจริงเป็นหลัก เพื่อจัดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

และพัฒนาปรับปรุงตนเองได้ทันต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการทำงาน ประเด็นนี้จึงชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพนั้นสถานศึกษาต้องมีการจัดหาข้อมูลสภาพความต้องการของการจ้างงาน ลักษณะงานที่ต้องทำ แล้วมาจัดสถานการณ์ให้ตรงกับสภาพงานจริง ๆ นั้น จึงจะถือว่าเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่ถูกต้อง และสร้างการแข่งขันในด้านแรงงานฝีมือได้ในทุกระดับ นอกจากนี้ วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2547, 67-68) ได้กล่าวว่า การพัฒนาระบบอาชีวศึกษาโดยการพิจารณาของ UNESCO และ ILO ได้นำเสนอว่าในบางโปรแกรมการศึกษาควรมีการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาการ เพราะงานอาชีพปัจจุบันต้องการความรู้สองสาขาวิชาหรือมากกว่ามาประสานกัน และให้มีการบรรจุวิชาภาษาต่างประเทศที่ใช้เป็นสากลลงไปเป็นหลักสูตรอย่างน้อย 1 ภาษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสื่อความเข้าใจในวัฒนธรรมระหว่างชาติ และเพื่อประโยชน์ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

3. จากผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครู-อาจารย์กับนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาสูงกว่าของครู-อาจารย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากครู-อาจารย์มีความคาดหวังไว้มากต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ในขณะที่นักศึกษาเห็นว่าการปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มากอยู่แล้ว จึงทำให้ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ (2544, 125) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นบุคลากรของสถาบันและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกับผู้ผ่านการฝึกศึกษาเป็นผู้เรียนนั้น ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ผ่านการฝึกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรครูฝึก ซึ่งผลงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ ทำให้

นักศึกษาภูมิใจและรักงานอาชีพของตนเอง ทำให้นักศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีความอดทน มีระเบียบวินัย และทันต่อความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพมากขึ้นจึงทำให้ผลของความคิดเห็นทั้งสองกลุ่มคือ อาจารย์และนักศึกษามีความแตกต่างกัน

4. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับ ปวช. กับระดับ ปวส. ทั้งโดยภาพรวมและรายกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์วิชาชีพ กิจกรรมแข่งขันทักษะ และกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาระดับ ปวส. มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับ ปวช. ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ยกเว้นกิจกรรมทางวิชาการไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาระดับ ปวส. มีประสบการณ์มากขึ้นทำให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลกว่านักศึกษาระดับ ปวช. สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกื้อ วงศ์บุญสิน และคณะ (2545, 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะแรงงานไทยที่พึงประสงค์สำหรับอนาคตของไทย พบว่า ทักษะแรงงานสำหรับกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและปริญญาตรี ได้แก่ การเป็นผู้รู้กว้าง มีความมุ่งมั่นสูง ประหยัด ตรีประสาธน์ และคณะ (อ้างถึงใน สถาบันทรัพยากรมนุษย์, 2543, 6-7) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของผู้สำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษาพบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับ ปวช. ด้านช่างจะมีความรู้พื้นฐานไม่ค่อยดีนัก ความรู้ทางช่างจะอ่อน เพราะขาดการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ สำหรับระดับ ปวส. ผู้จบการศึกษาระดับนี้จะมีคุณภาพโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้จบ ปวช. เพราะมีพื้นฐานความรู้และทักษะทางช่างมากกว่า ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย ในเรื่องโครงการวางแผนกำลังคนเพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและบริการ พบว่า แรงงานระดับ ปวช. มักขาดทักษะและความชำนาญด้านช่างหรือวิชาชีพในอันดับสูงสุดจำเป็นต้องเพิ่มทักษะหรือการเรียนรู้ภาคปฏิบัติอย่างเข้มข้นในสถานศึกษา

5. จากการวิจัยพบว่าคุณภาพของนักศึกษาตามความคิดเห็นของเจ้าของสถานประกอบการและลูกจ้าง โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและอบายมุข ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และการแสดงออกถึงความรัก ความภูมิใจในงานอาชีพของตนเอง ซึ่งสถาบันสังกัดอาชีวศึกษาทำได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษามีกิจกรรมนักศึกษาได้ปฏิบัติมาก เช่น กิจกรรมแข่งขันทักษะ กิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ และทำให้ผู้สำเร็จแล้วมีความภูมิใจในสาขาและวิชาชีพของตนเอง จึงทำให้ผู้ประกอบการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก สถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อผลผลิตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนานิติ ชูโต และคณะ (2546, 26-27) ได้ศึกษาทักษะการทำงานของแรงงานในจังหวัดน่าน พบว่า ทักษะการทำงานของลูกจ้างมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติหรือจิตสำนึกเหมาะสมในการทำงาน นายจ้างซึ่งเป็นเจ้าของสถานประกอบการได้พยายามดำเนินการตามนโยบายด้านแรงงานและกฎระเบียบของทางราชการ เช่น จัดสวัสดิการ จ่ายค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สวัสดิการประกันสังคม เป็นต้น สิ่งจูงใจเหล่านี้เป็นการกระตุ้นให้ลูกจ้างต้องการพัฒนาทักษะการทำงานมากขึ้น

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า คุณภาพของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ความรู้และทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ความสามารถในการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานจึงทำให้สถานประกอบการเห็นว่าเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย นักศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะในเรื่องดังกล่าวนี้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพัฒนานิติ ชูโต และคณะ (2546, 26) พบว่า นายจ้างปรารถนาจะเห็นลูกจ้างรุ่นใหม่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีมนุษยสัมพันธ์ และรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ลูกจ้างยังเห็นว่าทักษะที่จำเป็นในอนาคต คือความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำโดยตรง

ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับทัศนคติหรือจิตสำนึกในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจและความขยัน ในขณะที่ อรุณ หลิมประเสริฐ (2538, 14-19) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะการมีงานทำและคุณภาพในการทำงานของผู้จบอุดมศึกษา พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการทำงานโดยใช้ความก้าวหน้าในการทำงานเป็นตัววัดได้แก่ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมขณะเรียน (วิชาการ กีฬา / บันเทิง บริการชุมชน ส่งเสริมวัฒนธรรมและพัฒนาคุณธรรม) นอกจากนี้ ความก้าวหน้าในการทำงานจะต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้างที่ทำงานได้โดยเฉพาะกับหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาจะมีความสำคัญมากกว่า “แรงงาน” โดยเฉพาะในการทำงานภาครัฐ และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าในสาขาวิชาที่ตลาดแรงงานมีความอึดตัวควรผลิตบัณฑิตให้เสริมสมรรถภาพในการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำงาน และการที่จะสร้างแรงงานฝีมือให้มีคุณภาพนั้น เกื้อ วงศ์บุญสิน (2546, 130) ได้นำเสนอว่าแรงงานที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีฐานการศึกษาที่ฝึกให้มีทักษะ (skill) มีสมรรถภาพ (competency) และมีคุณสมบัติ (qualification) ที่สามารถจะศึกษา เรียนรู้ อบรมเพิ่มเติมและพร้อมที่จะรับการฝึกอบรมก่อนเริ่มทำงาน

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าของสถานประกอบการกับลูกจ้าง และวุฒิการศึกษาของทั้งสองกลุ่มโดยจำแนกเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรี หรือสูงกว่า ปรากฏว่าความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาแล้วไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เจ้าของสถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของลูกจ้างมีความรับผิดชอบและมีทักษะเพียงพอในการปฏิบัติงาน ในขณะที่เดียวกันสถานประกอบการเหล่านี้ เป็นแหล่งฝึกความชำนาญและให้ความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอีกด้วย ประกอบกับทักษะการทำงานของลูกจ้างย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกที่ดีว่าการปฏิบัติงานอยู่กับสถานประกอบการนั้นต้องมีความรู้ มีทักษะ

และเจตคติที่ดี ทั้งนายจ้างและลูกจ้างมีความเห็นตรงกันว่าความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานจะต้องพัฒนาให้ลูกจ้างมีความรู้ความชำนาญมากขึ้น รวมทั้งการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อค้นคว้าหาประสบการณ์เพิ่มเติมโดยใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พัฒนาวดี ซูโต และคณะ (2546, 28) พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่เห็นว่าทักษะการทำงานที่จำเป็นได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ และความรู้เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน ทักษะที่จำเป็นได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวกับงานโดยตรงและทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับทัศนคติหรือจิตสำนึกในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ และความขยัน

7. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของทักษะฝีมือที่พึงประสงค์และจำเป็นสำหรับงานอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ การละเว้นสิ่งเสพติดและอบายมุข ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ ความรักสามัคคี และความอดทน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกื้อ วงศ์บุญสิน (2546, 17) ได้กล่าวถึงทักษะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. หรือ ปวส. ต้องมีน้ำอดน้ำทน “มือเปื้อนน้ำมัน” ซึ่งเป็นเรื่องทัศนคติและคุณธรรมต้องมีความตั้งใจในการทำงานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มองว่าตนทำงาน “ต่ำต้อย” ไม่ได้ กลวิธีให้ได้ผู้ที่มีคุณลักษณะเช่นนี้ต้องมาจากบริบทแวดล้อม เช่น การจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ กิจกรรมทางวิชาการกิจกรรมแข่งขันทักษะ และกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียน นอกจากนี้ พัฒนาวดี ซูโตและคณะ (2546, 21) ได้พบว่าบุคคลจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ในงานเป็นพื้นฐาน มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติ มีทัศนคติหรือจิตสำนึกที่ดีเหมาะสมในการทำงาน โดยนายจ้างเน้นความสำคัญในเรื่องความขยัน ความ

กระตือรือร้นความตั้งใจ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความรับผิดชอบในการทำงาน ในขณะที่ลูกจ้างเห็นความสำคัญในเรื่องมนุษยสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่าทักษะที่ต้องการในอนาคตคือความรู้ทักษะเกี่ยวกับการสื่อสาร ตลอดจนจินตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยัน ความอดทน และมีนิสัยรักการเรียนรู้

8. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย มี ดังนี้

8.1 ปัญหาในระดับวิทยาลัย ได้แก่ นโยบายของการพัฒนาอาชีพศึกษาไม่คำนึงถึงอาชีพในเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย จึงไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และวิทยาลัยไม่มีอิสระและคล่องตัว จึงทำให้ไม่ได้กำหนดนโยบายให้สามารถพัฒนาภูมิภาคได้

แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพจึงต้องปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ให้วิทยาลัยภายในจังหวัดหรือหลาย ๆ วิทยาลัยรวมตัวกันเป็นสถาบันหรือวิทยาเขต เพื่อให้สามารถบริหารจัดการอย่างอิสระ และสามารถพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางต่อไปในอนาคต ซึ่งจะทำให้สนองตอบต่อความต้องการผลิตกำลังคนในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 ปัญหาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร เนื่องจากสถานประกอบการมีน้อยจึงเป็นปัญหาต่อการบริหารหลักสูตรให้นักศึกษาได้ฝึกงาน เมื่อจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นก็ยิ่งเป็นปัญหาในการฝึกงานและส่งผลกระทบต่อคุณภาพทักษะฝีมือ นอกจากนี้หลักสูตรในห้องเรียนยังขาดแคลน เช่น อาชีพประมงทะเล การพาณิชย์นาวี การผลิตสินค้าส่งออกและการเกษตร อุตสาหกรรม มีความต้องการเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายแต่ยังขาดฝีมือเหล่านี้ การแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์กับต่างประเทศเพื่อความเป็นสากลและความเป็นเลิศทางภาษามีน้อยมาก โดยเฉพาะพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ติดอยู่กับประเทศมาเลเซีย บรูไน สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ซึ่งสามารถร่วมกันพัฒนาทักษะอาชีพของนักศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ อันจะนำ

ไปสู่การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย โดยวิทยาลัยต้องร่วมมือกับภาคเอกชนจัดทำหลักสูตรร่วมกัน และจ้างบุคลากรในห้องถิ่นหรือสถานประกอบการมาช่วยสอนพัฒนานักศึกษาโดยที่ทางรัฐควรสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมโดยการยกเว้นภาษี และการให้ผลตอบแทนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้การผลิตกำลังคนได้ตรงกับความต้องการของภูมิภาคห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น หลักสูตรประมงทะเล หลักสูตรการส่งออก การค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์กับวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อพัฒนาหลักสูตรและศักยภาพของอาจารย์เพิ่มขึ้น

8.3 ปัญหาด้านผู้เรียน เนื่องจากคุณภาพของนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยอยู่ในระดับอ่อนถึงปานกลาง ซึ่งไม่ได้มีการคัดเลือก จึงทำให้เป็นภาระให้กับวิทยาลัยต้องสร้างและพัฒนานักศึกษา เช่น ไม่สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ดี ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ก็ไม่ดีด้วย ทั้งคุณธรรมยังต้องปรับปรุง เช่น ความรับผิดชอบ ความขยันอดทน ความซื่อสัตย์ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานส่งผลต่อการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

แนวทางในการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย โดยวิทยาลัยต้องจัดกระบวนการและกิจกรรมพัฒนานักศึกษา และกวาดขันด้านคุณภาพนักศึกษาให้มากขึ้น ฝึกให้มีระเบียบวินัยต่อตนเอง ต่อสถาบันและต่อสังคมด้วย จัดระบบการเรียนการสอนให้เหมือนกับสภาพจริง เช่น บุคลิกภาพ การแต่งกาย เสมือนทำงานอยู่กับบริษัทจริง จัดระบบโรงเรียน-โรงงาน หรือโรงงาน-โรงเรียนและสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

8.4 ปัญหาด้านศักยภาพของอาจารย์ เนื่องจากทางวิทยาลัยไม่มีนโยบายเน้นเฉพาะทาง จึงทำให้ไม่มีแผนพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ในการไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน เพิ่มขึ้นในแต่ละปี นอกจากนี้ไม่มีโครงการ

ความร่วมมือกับต่างประเทศในสาขาที่มีความจำเป็นจึงทำให้การพัฒนาหลักสูตรและการยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นเป็นไปอย่างเชื่องช้า

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์โดยทางวิทยาลัยต้องกำหนดยุทธศาสตร์จากการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับความต้องการฝีมือในตลาดแรงงาน รวมทั้งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ดังนั้นต้องกำหนดแผนพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อสร้างความพร้อมในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็น เช่น ประมงทะเล อุตสาหกรรมเกษตร ธุรกิจส่งออก เป็นต้น

9. แนวโน้มความต้องการสาขาวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงานในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ด้านพาณิชยกรรม เช่น การตลาด การขาย การบัญชี การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ด้านศิลปกรรม เช่น การวาด การออกแบบ วิจารณ์ศิลปะและการทำผ้าบาติก ด้านคหกรรม เช่น อาหารและโภชนาการ ด้านเกษตรกรรม เช่น สัตวศาสตร์ พืชศาสตร์ เทคโนโลยีการยาง การประมงทะเลการพาณิชยนาวี ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวและการโรงแรม มัคคุเทศก์ และอุตสาหกรรมการผลิตจากทรัพยากรของภูมิภาค เช่น ยางพารา ผลผลิตทางการเกษตร อาหารกระป๋อง เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทรัพยากรที่เป็นยางพาราเป็นส่วนใหญ่ และสองฝั่งทะเลสามารถพัฒนาทักษะอาชีพทางด้านประมง การทำอาหารกระป๋อง และการประมงต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการประเมินครั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547, 5) ซึ่งเห็นว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ในด้านเศรษฐกิจต้องเปิดประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวสู่นานาชาติ โดยใช้ประโยชน์จากศักยภาพด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และความพร้อมของโครงสร้างบริการพื้นฐานที่มีอยู่ การพัฒนาความร่วมมือ

ทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้เขตเศรษฐกิจสามฝ่าย และอาศัยยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาและระบบสุขภาพให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มุ่งแก้ปัญหาความยากจนยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างเศรษฐกิจใหม่และยกฐานเศรษฐกิจเดิมให้เข้มแข็งและยั่งยืน การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งสู่ภายนอก การพัฒนาคนและสังคม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น การพัฒนาทักษะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีแนวโน้มความต้องการสาขาอาชีพด้านอุตสาหกรรมด้านพาณิชยกรรม ด้านคหกรรม ด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเพื่อแก้ปัญหาของสังคม ชุมชนและประเทศ วิทยาลัยที่สังกัดอาชีวศึกษาจึงต้องเน้นการพัฒนาโดยเชื่อมโยงแผนชุมชนเข้ากับยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับต่าง ๆ เพื่อเน้น การพัฒนาคนและสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคใต้อย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับนโยบาย ได้แก่ คณะรัฐบาล รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องเห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) ซึ่งเป็นโซนเศรษฐกิจที่มีลักษณะพิเศษโดยที่เป็นพื้นที่อยู่ติดกับชายแดนทั้งมาเลเซียและอินโดนีเซียมีทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้ออำนวยให้การพัฒนาทักษะอาชีพให้กับประชาชนและนักศึกษาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถทำธุรกิจค้าขายกับเพื่อนบ้านโดยไม่ผิดกฎหมายรัฐจึงต้องสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดตลาดการค้าเสรีขึ้นในภูมิภาคนี้
2. ระดับสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 และ 2 รวมทั้ง วิทยาลัยต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะอาชีพ

ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ สังคมชุมชนและลักษณะอาชีพในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การเกษตร การประมง เทคโนโลยียางพารา การอุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง อาหารทะเล อุตสาหกรรมเสื้อผ้า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการบริหารธุรกิจ การตลาด การค้าขาย เป็นต้น สถาบันการอาชีวศึกษาต้องเปิดสอนหลักสูตรที่ต้องการเหล่านี้โดยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการหรือจัดให้มีแหล่งฝึกที่มีคุณภาพ จัดให้มีกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย เช่น กิจกรรมทางวิชาการ เช่น การส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่องานอาชีพการส่งเสริมการใช้ภาษาจีน ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาอินโดนีเซียเพื่อใช้ในการจัดการด้านธุรกิจและการสื่อสารระหว่างสามประเทศ (IMT-GT) กิจกรรมส่งเสริมทักษะประสบการณ์ความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กิจกรรมทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนอาจารย์-นักศึกษาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างกันและนำไปสู่การพัฒนาทักษะอาชีพร่วมกัน

กิจกรรมยกระดับแข่งขันทักษะจัดให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อให้ได้มาตรฐานสู่ระดับนานาชาติหรือระดับสากล และควรจัดให้มีการเทียบโอนประสบการณ์เทียบโอนผลการเรียนให้นักศึกษาได้ยกระดับวิชาชีพของตนเองได้ ส่วนกิจกรรมส่งเสริมรายได้ระหว่างเรียนเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักศึกษามีรายได้ เห็นความสำคัญกับการพัฒนาทักษะอาชีพและสามารถประกอบอาชีพอิสระค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านได้ การศึกษาในระบบทวิภาคีโดยความร่วมมือกับภาคเอกชนเป็นแนวทางที่ดีมากสำหรับการจัดการด้านอาชีวศึกษาที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ความร่วมมือระหว่างสถาบัน/วิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษา เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเกษตร วิทยาลัยประมง ซึ่งรวมตัวกันเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา

ภาคใต้ 1 และ 2 ควรรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมทางวิชาการ จัดระบบเครือข่ายพัฒนาวิชาการ สร้างศักยภาพทางวิชาการ บุคลากรให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนในระดับปริญญา เนื่องจากนักศึกษาต้องการมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้นโดยไม่ต้องไปต่อยอดวุฒิการศึกษาในสถาบันอื่นหรือสาขาวิชาชีพอื่นอีก และยังเป็น การสร้างทักษะอาชีพให้กับนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

4. ภาคเอกชน เช่น บริษัท ห้างร้าน สถานประกอบการ อิสระมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งฝึกประสบการณ์ รัฐควรให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีเพื่อเป็นสิ่งตอบแทนในการจัดบริการที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษา สถาบันการศึกษาควรจัดหลักสูตรสาขาวิชา ร่วมกันเพื่อให้สามารถผลิตนักศึกษาให้มีทักษะอาชีพที่มีคุณภาพและคุณลักษณะตามที่ภาคเอกชนต้องการ

5. ระดับจังหวัดและท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาทักษะอาชีพในระดับจังหวัด จัดให้มีแผนพัฒนาทักษะอาชีพในจังหวัดและส่งเสริมให้มีโรงงานเพื่อผลิตสินค้าและสามารถนำวัตถุดิบเข้าสู่โรงงานได้ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม โรงงานอาหารกระป๋อง โรงงานอาหารทะเล โรงงานผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เกื้อ วงศ์บุญสิน และคณะ. (2545). การปรับฐานทรัพยากร มนุษย์ของไทย, แนวทางวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- . 2546. ทักษะแรงงานไทยที่พึงประสงค์สำหรับอนาคตของไทย. วารสารประชากรศาสตร์, 19(1) มีนาคม, 1-19. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มใต้, ข่าวการพัฒนา, 2(3) มีนาคม.
- . (2547). ผลการประเมินครึ่งแผนฯ ฉบับที่ 9. ข่าวการพัฒนา, (21)4 เมษายน, 5.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **รวมบทความ
การบรรยายพิเศษในรอบ 1 ปี.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2544). รายงานผลการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาฝีมือแรงงานในห้าจังหวัดชายแดน
ภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสาม
ฝ่าย (IMT-GT). ม.ป.ท., ศูนย์ศึกษา เพื่อการพัฒนา
เขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย.
ธีรยุทธ หล่อเลิศวิทย์. (2531). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์,
แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: วิกตอรี
เพาเวอร์พอยท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- พัฒนาวิดี ชูโต และคณะ. (2546). ทักษะการทำงานของ
แรงงานในจังหวัดน่าน, วารสารประชากรศาสตร์,
19(1) มีนาคม, 21-35.
- มณีนีรัตน์ ภิัญโญภูษาพฤษ. (2545). เอกสารการสอน
ชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาริราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาริราช.
- วีระพันธ์ สิทธิพงศ์. (2547). **ปรัชญาอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา.**
กรุงเทพฯ: เอ.พี.กราฟิกดีไซน์ และการพิมพ์ .
- สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (2543). **บทบาทของอาชีว
ศึกษาในการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ
ของไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรวิรัช นาคกรรพ. (2540). **ความฝันของแผ่นดิน.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก.
- อรนุช หลิมประเสริฐ. (2538). **สรุปผลวิจัย ภาวะการมีงาน
และคุณภาพในการทำงานของผู้จบอุดมศึกษา.
วิจัยการศึกษา, 18/2 (ธันวาคม 2537-มกราคม)
14-19.**
- อาคม ใจแก้ว. (2541). **สภาพและปัญหาการผลิตแรงงาน
ฝีมือระดับกลางของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ 5
จังหวัดชายแดนภาคใต้, กรณีศึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค. วารสารวิทยาการ
จัดการ, 16(1), 72-74.**
- อาชีวศึกษา,กรม. (2544). **เอกสารสรุปการประชุม รายงาน
ความก้าวหน้าผลการศึกษาเพื่อจัดทำนโยบาย
การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม. ม.ป.ท.**
- ASIAN DEVELOPMENT BANK. (1999). **Impact
Evaluation of the Technical and Vocational
Education Projects in Malaysia, Pakistan,
Papua New Guinea, and Sri Lanka.** (online).
Available: [http://www.adb.org/Document/
PERs/IE61.pdf](http://www.adb.org/Document/PERs/IE61.pdf), Accessed: [26 April 2004].